

งานสิ่งแวดล้อมศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืนในเมืองเมลเบิร์น ออสเตรเลีย

Environmental Education and Sustainability in Melbourne Australia

รองศาสตราจารย์ ดร.วินัย วีระวัฒนานนท์¹
Assoc. Prof. Dr. Vinai Veeravatnanond¹

การเดินทางไปประเทศออสเตรเลียภายใต้ชื่อโครงการ “การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ RMIT University” ระหว่างวันที่ 1-7 กรกฎาคม 2556 โดยใช้งบประมาณรายได้ของหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาจำนวน 242,600 บาท สำหรับอาจารย์ของหลักสูตรส่วนอาจารย์พิเศษและนักศึกษาอยู่ในความรับผิดชอบของผู้เดินทางรวมอาจารย์ที่ร่วมเดินทางจำนวน 5 คน (อาจารย์พิเศษ 1 คน) และนักศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 6 คน (เดินทางไปแทน 1 คน)

¹ ศาสตรเมธีสาขาสังคมศาสตร์ (สิ่งแวดล้อมศึกษา)

นายกสมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทย

ประธานหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

การศึกษาดูงานก็ได้แก่การเยี่ยมชมมหาวิทยาลัย RMIT การชมเมืองเมลเบิร์น การศึกษาสถานที่สำคัญชมสวนสัตว์และธรรมชาติที่เกาะฟิลลิป (ดูนกเพนกวิน และ แมวน้ำ) ส่วนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่การเข้าร่วมประชุมวิชาการ “People and Sustainable Planet 2013” ของมหาวิทยาลัย RMIT ที่จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-3 กรกฎาคม 2556 การร่วมงาน Sustainability-Drinks ที่ในคืนวันที่ 2 กรกฎาคม 2556 การแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับงานหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาแหล่งเรียนรู้บ้านนาบอน และหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาและการเสนอทำความร่วมมือในการจัดประชุมวิชาการกับสมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทยและการส่งเสริมสนับสนุน บุคลากรและนักศึกษาของทั้งสองฝ่ายได้เข้าไปทำกิจกรรมทางวิชาการในแต่ละ ประเทศ

การเดินทางครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยการประสานงานของบริษัท อีสต์ วาเคชั่น (ประเทศไทย) จำกัดและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจาก Professor Dr. John Fien, Miss Gayle Seddon และอาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา ของมหาวิทยาลัย RMIT โดยเฉพาะคณะเดินทางได้รับความสะดวกสบายและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ขณะที่อยู่ใน เมลเบิร์นเป็นพิเศษ เช่น การได้เข้าร่วมประชุมวิชาการวันที่ 2 กรกฎาคม 2556 (ไม่เสียค่าเข้าประชุม) ร่วมงาน Sustainable Drinks (ไม่เสียค่าเข้างาน) และการได้ เยี่ยมชมมหาวิทยาลัย และสถานที่อื่นๆ ด้วยความสะดวกและใกล้ชิด

การเดินทางและวันแรกในเมลเบิร์น

หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงเวลาและกิจกรรมต่างๆ อยู่หลายครั้งในที่สุดก็ไป ลงตัวการเดินทางเริ่มจากคืนวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 และกลับถึงประเทศไทย เข้าวันที่ 7 กรกฎาคม 2556 แต่อย่างไรก็ตาม เราต้องแก้ไขสถานการณ์กันตลอด กว่าจะได้เดินทางตั้งแต่การของบประมาณเดินทาง ทั้งๆ ที่เป็นเงินที่เราทำมาหาได้ ของเราเอง และมหาวิทยาลัยก็ได้ประโยชน์จากกิจกรรมของเรา จนสุดท้ายที่เรื่อง การขอวีซ่าเข้าประเทศออสเตรเลียที่กว่าจะผ่านได้แต่ละคนดูเหมือนบางที่การทูต ออสเตรเลียจะตรวจสอบมากเป็นพิเศษ ซึ่งทราบว่าตอนนี้คนไทยหรือพวกต่างชาติหัน ไปท่องเที่ยวหรือแสวงหาที่พักพิงอาศัยที่ออสเตรเลียกันมาก รวมทั้งกรณีของนักศึกษา เราพระครูสุวรรณพัชโรภาสได้รับอนุมัติวีซ่าในวันสุดท้ายของการเดินทาง เนื่องจาก กรณีพระสงฆ์ไทยไปต่างประเทศกำลังดังในช่วงนี้พอดี ทั้งๆ ที่ก็มีหนังสือตอบรับให้เข้า ประชุมวิชาการที่ RMIT จาก Professor Dr. John Fien มาให้แล้ว

การเตรียมตัวเดินทางก็แนะนำกันว่าช่วงนี้ที่เมลเบิร์นอากาศหนาว สำหรับพวกเรา คือ ระหว่าง 10-15 องศาเซลเซียสจึงต้องเตรียมชุดเดินทางให้เหมาะสมกับสิ่งของที่จะนำติดตัวไปก็ต้องระมัดระวังสิ่งของต้องห้ามนำเข้าไปในออสเตรเลียรวมทั้งแต่ละคนที่ต้องเตรียมไปนำเสนอเรื่องที่ต้นทำวิจัยไว้ด้วย (แต่คราวนี้จะมีคนช่วยเรื่องภาษาซึ่งมีคนไทยเป็นอาจารย์อยู่ที่ RMIT ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา ที่จะช่วยแปลให้ด้วย)

คณะเดินทางนัดไปพบกันที่สนามบินสุวรรณภูมิ เวลา 21.00 น. ก็ได้พบกันพร้อมหน้า แต่ก็มีคนเดินทางมาจากต่างจังหวัดที่มาคอยอยู่แต่ตอนค่ำที่สนามบินสุวรรณภูมิแอดไปด้วยผู้คนเดินทางไปต่างประเทศ โดยเฉพาะคนไทยที่ไปต่างประเทศกันมากทุกเที่ยวบินและทุกครั้งที่ได้มาสนามบินพอได้ที่นั่งและนำกระเป๋าสัมภาระส่งขึ้นเครื่องการบินไทยเที่ยวบินที่ TG 645 ที่จะออกเดินทางเวลา 00.15 น. ต่างก็แยกย้ายกันไปแลกเงินและเดินเข้าผ่านด่านตรวจค้น ไปนั่งรอกันอยู่ที่ประตูขึ้นเครื่องจนถึงเวลา 00.15 น. จึงได้เริ่มต้นการเดินทางออกจากประเทศไทย

การเดินทางที่ใช้เวลาอย่างนี้ทั้งข้อดีข้อเสียข้อดีคือ ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย เรื่องที่พิกเท่ากับเดินทางไปด้วยหลักบนเครื่องไปด้วย เมื่อไปถึงที่หมายในวันรุ่งขึ้นก็เริ่มงานหรือกิจกรรมได้เลยแต่ข้อเสียก็คือสำหรับคนนอนอยากทำให้อดนอนอ่อนเพลียไม่มีเวลาให้พักผ่อนซึ่งทั้งการเดินทางไปกลับก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน

เครื่องบินของสายการบินไทยใหญ่โตทันสมัยและบังเอิญเที่ยวที่ออกจากประเทศไทยมีที่ว่างราวหนึ่งในสามของจำนวนที่นั่งทั้งหมด จึงนั่งไปได้สบาย (แต่ก็สงสาร

บริษัทการบินไทยที่ต้องขาดทุนที่ทำการบินในเที่ยวนั้น) พวกเรากระจายกันนั่งแต่อยู่ในโซนเดียวกันและมีไกด์นำเที่ยวช่วยดูแลตลอดการเดินทางไปกลับ เมื่อเครื่องบินขึ้นสู่ระดับการบินปกติสักพักก็มีอาหารค้ำมาบริการ (ความจริงต้องเรียกว่าอาหารตึกเพราะเป็นเวลาช่วงตี 2-3 ในบ้านเราไปแล้ว) แล้วก็เป็นที่ธรรมดาของการบริการแบบไทยๆ ที่มีเครื่องดื่มไวน์และเหล้าเปียร์บริการกับอาหารทุกมื้อพอทานอาหารเสร็จก็เตรียมดับไฟนอน

เครื่องบินบินได้เรียบมีเจออากาศแปรปรวนอยู่บ้างก็ไม่มากนักแล้วเท่าไรตลอดการเดินทางแปดชั่วโมงก่อนถึงสนามบินเมลเบิร์นก็มีอาหารเข้ามาบริการอีกมื้อก่อนที่จะเครื่องจะบินแต่ละสนามบินราว เวลา 12.00 น. ซึ่งก็ได้พบกับอากาศหนาวราว 10 องศาเซลเซียสของเมืองเมลเบิร์น

การตรวจกระเป๋าเดินทางของผู้โดยสารเข้าเมืองค่อนข้างจะจริงจัง มีการเลือกสุ่มตรวจผู้โดยสารเป็นบางคนและทุกคนจะถูกตรวจโดยสุนัขตรวจสารเสพติด แต่ก็ไม่มีปัญหาอะไรกับกลุ่มของเรา พอพ้นมาได้ก็พบกับรถบัสขนาดเล็กที่มาบริการพวกเรา โดยจุดแรกที่จะพาเราไปคือ ไปเดินดูตลาดผักผลไม้ชื่อ Queen Victoria Market เป็นตลาดซื้อขายใหญ่กลางเมืองมีผักผลไม้วางจำหน่ายทำนองตลาดสดบ้านเรามีผลไม้พวกกล้วยหอม สับปะรด องุ่น ส้มกีวี ฯลฯ ผักก็พวกต้นหอม กระเทียม ผักกาด

แครอท มะเขือเทศ ฯลฯ โดยมีดีราคาขายบอกไว้ชัดเจน แต่ราคาก็แตกต่างกันไปตามสภาพสินค้า นอกนั้นก็ยังมีอาหารขายทั้งให้นั่งกินในร้านและนำออกมานั่งกินตามริมถนนกลางแจ้ง จากนั้นก็นั่งรถไปชมสถานที่สำคัญของเมือง เช่น ตึกรัฐสภา โบสถ์สวนสาธารณะ บ้านกัปตันคูก์ เสร็จแล้วก็ชนกระเป๋ามาเข้าที่พัก

โรงแรม The Swanston Hotel Melbourne, Grand Mercure ตั้งอยู่ใจกลางเมืองย่านธุรกิจ ร้านค้า ร้านอาหาร การคมนาคม และใกล้ย่านไชน่าทาวน์ ก็นับว่าสะดวกสบายสำหรับพวกเรา รวมทั้งอยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัย RMIT ด้วยใช้เวลาเดินไปแต่ละแห่งที่ต่อมาก็ใช้เวลาราว 10-20 นาทีเท่านั้น เป็นอันว่าวันแรกของการเข้ามาที่เมลเบิร์นจบลงด้วยอาหารเย็นที่เป็นอาหารจีนบริเวณที่ใกล้กับที่พัก พร้อมทั้งหลับลงด้วยความอ่อนล้า

วันที่สองวิชาการและกิจกรรมการเรียนรู้

วันนี้พวกเราตื่นขึ้นมากินอาหารเช้ากันประมาณ 06.30-07.00 น. อาจเข้ากินไปสำหรับคนที่มาจากเมืองไทยเพราะเวลาที่บ้านเราก็เพิ่งตี 3-4 เท่านั้นจะไปหิวได้อย่างไร แต่ถึงเวลากินก็ต้องกินกัน นัดพบกันเพื่อเตรียมเดินทางไปชมมหาวิทยาลัย RMIT เวลา 08.30 น. Miss Gayle-Seddon เข้ามาพบมารับเราเข้าไปที่มหาวิทยาลัย ตื่นเต้นที่ได้พบกับเธออีกครั้งหลังจากประชุมวิชาการสิ่งแวดล้อมศึกษาที่ร้อยเอ็ด เมื่อเดือนธันวาคม 2555

มหาวิทยาลัย RMIT จัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1887 โดยนาย Francis Ormond เป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่กลางเมืองสะดวกในการเดินทางทั้ง รถยนต์ รถบัสรถไฟ และ รถราง อาคารของที่ทำการมหาวิทยาลัยประกอบด้วยอาคารยุคเก่าที่เริ่มต้นสร้างมหาวิทยาลัย เป็นการเอาหินภูเขาไฟมาทำเป็นตัวอาคาร จนถึงอาคารสมัยใหม่ที่ ออกแบบเพื่อการประหยัดพลังงานและมีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทั้งตัวอาคาร และองค์ประกอบของอาคาร ห้องเรียน ห้องประชุม ต้นไม้ และสนามหญ้าใช้ หญ้าเทียมรวมทั้งการปฏิบัติตนของคนที่นี่ต่างกันไปเพื่อเป้าหมายการลดโลกร้อน ทั้งนี้ เช่นทุกคนจะมีขวดน้ำและแก้วน้ำประจำตัวไม้ทิ้งขยะและเศษอาหารตามพื้น ทางเดิน การแต่งตัวเป็นไปตามสภาพอากาศ และจะไม่ใช้รถยนต์ส่วนตัว (นั่งรถไฟ หรือรถรางกันประจำ) ไม่ว่าผู้บริหารอาจารย์หรือนักศึกษา

มหาวิทยาลัยประกอบขึ้นเพียง 3 คณะวิชา คือ College of Business, College of Design and Social Context และ College of Science Engineering and Health ส่วนจะมีงานที่ย่อยลงไปอย่างไรก็ตั้งเป็น School, Institution หรือ Centre เช่น Centre of Applied Social Research, Graduate School of Business and Law และ Global Cities Research Institute หรือมีฉะนั้น

ก็ตั้งเป็นหน่วยงานทางวิชาการย่อยๆ ดูจะเหมือนภาควิชาของเรา เช่น Media and Communication, Applied Science, Management ฯลฯ การใช้ห้องเรียนก็มีการขอใช้กันที่ส่วนกลาง และควบคุมการใช้ตามเวลาที่จองไว้ ซึ่งควบคุมโดยระบบอัตโนมัติไม่มีคนคอยมาเปิดปิดดูแลห้องต่างๆ มหาวิทยาลัย RMIT มีจำนวนนักศึกษารวมทุก Campus ทั้ง Melbourne, เวียดนามรวม 74,000 คน มีนักศึกษาต่างชาติ 30,000 คนกว่า 17,000 คน ได้รับการสอนในต่างประเทศ (RMIT เวียดนาม 6,000 คน) ขณะที่เราเข้าไปนั้นเป็นช่วงวันหยุดของภาคการศึกษาจึงไม่มีนักศึกษาอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่มาอยู่กับตามอาคารและบริเวณพื้นที่ของมหาวิทยาลัยให้เห็น

Miss Gayle Seddon และ ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา พาเราเดินไปพบเจ้าหน้าที่ที่เป็น Project Officer ของมหาวิทยาลัยชื่อ Mr. Craig Allen ดูแลด้าน Sustainability ที่จะพาเราไปแนะนำให้รู้จักตึกที่ทำการมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะตึกทำการของสำนักงานอธิการบดีทำการของศิษย์เก่า และบริเวณพื้นที่จัดงานปาร์ตี้และที่สำคัญคือตึกใหม่ที่สร้างโดยแนวคิดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจนเวลาประมาณ 11.00 น. เราถูกพาไปที่ตึก Swanston Academic Building เพื่อไปแลกเปลี่ยนความคิดกับ Dr. Vikus Ahuja ซึ่งเป็นอาจารย์ Sustainability Services และ ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา (คนไทยเป็นอาจารย์อยู่ที่ RMIT)

ห้องที่ใช้แลกเปลี่ยนพูดคุยกันอยู่ที่ตึก Swanston Academic Building เป็นห้องเล็กๆ จุคนประมาณ 20 คน มีเครื่องมือพร้อมมากสำหรับการพูดคุย ทั้งอาหารว่างและอาหารกลางวันจัดไว้ในห้องนี้ ดูเหมือนว่า Miss Gayle Seddon เป็นผู้เตรียมไว้ทั้งหมด นอกนั้นก็มิอาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา มาช่วยประสานงานให้และคอยช่วยแปลทั้งไทยอังกฤษให้พวกเราด้วย แต่ด้วยเวลาจำกัดพวกเราได้เสนอเกี่ยวกับการเรียนและวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของพวกเราแหล่งเรียนรู้ที่บ้านนาบอน และหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอนในหลักสูตรสิ่งแวดล้อมศึกษาของเรา ซึ่งมีลักษณะการใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้วยความประหยัดและระมัดระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและโลกร้อนในส่วนของความร่วมมือที่พอจะเป็นไปได้เราเสนอไว้ให้ในสองเรื่องคือการจัดประชุมทางวิชาการร่วมกับสมาคมสิ่งแวดล้อมศึกษาแห่งประเทศไทยปีละครั้งเริ่มต้นในปีหน้าในประเทศไทยและต่อไปที่ RMIT สลับกันส่วนเรื่องที่สองเราเสนอให้แต่ละฝ่ายเป็นเจ้าของดูแลสนับสนุนการศึกษาวิจัย หรือวิชาการใดๆ ของอาจารย์ และนักศึกษาของแต่ละฝ่ายในแต่ละประเทศซึ่งทั้งสองประเด็นได้ฝากอาจารย์ ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา และ Miss Gayle Seddon หรือ Professor Dr.John Fien เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

หลังเสร็จภารกิจทางวิชาการกันและหลังอาหารกลางวัน Miss Gayle Seddon จัดมาเลี้ยงพวกเราอย่างเหลือเฟือ เวลาประมาณ 14.00 น. Miss Gayle Seddon ได้พาเราไปชมสวนสัตว์ของเมืองที่อยู่นอกเมืองออกไปโดยต้องนั่งรถรางออกไปได้ชมเมืองนั่งรถรางและทิวทัศน์พร้อมกันไปด้วยไป ถึงสวนสัตว์เกือบ 15.00 น. มีผู้ปกครองและเด็กไปเที่ยวกันมากเนื่องจากเป็นช่วงหยุดเรียนของเขาแต่อากาศยังคงหนาวสำหรับเราปกติการเข้าชมต้องเสียค่าเข้าแต่เราก็ได้ยกเว้นเป็นพิเศษและมีเจ้าหน้าที่สวนสัตว์พาเราไปชมจุดที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในสวนสัตว์นอกจากได้ไปดูสัตว์และการใช้ชีวิตของสัตว์สำคัญของเขาคือพวกจิงโจ้หมีโคล่าและสัตว์แถบร้อนได้แก่ ลิงกอริลลา และลิงอุรังอุตังก็มีให้เห็นที่นี่ยังมีกิจกรรมที่ทางสวนสัตว์จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และลดปัญหาโลกร้อนไปด้วย

แนวคิดหลักในการจัดการสวนสัตว์ของที่มีหลักการที่น่าสนใจคือหนึ่งไม่เพียงว่าสัตว์ที่เข้ามาอยู่จะได้ให้ประชาชนได้มาพักผ่อนดูสัตว์เหล่านั้นเท่านั้นแต่สัตว์เหล่านั้นจะต้องได้รับการดูแลสุขภาพและการอยู่อาศัยเป็นอย่างดีและประการที่สองผู้ที่เข้ามาชมสวนสัตว์สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสวนสัตว์จัดบริการให้เป็นการเรียนรู้ไปพร้อมกับความสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วยหลังจากการบรรยายของเจ้าหน้าที่สวนสัตว์ที่บรรยายเบื้องต้นแล้ว เราได้ไปดูสถานที่จัดไว้ให้เด็กมาจัดกิจกรรมร่วมกันทั้งงานวาดภาพออกแบบจัดการแสดงต่างๆ ซึ่งสุดแต่เด็กๆ จะจัดการกันเอง ซึ่งก็ดูมีความสุขและพ่อแม่ก็ได้พาเด็กๆ มาเที่ยวไปด้วยส่วนอีกที่หนึ่งเป็นอาคารที่ก่อสร้างง่าย ๆ สำหรับกลุ่มที่เข้ามาได้เรียนรู้เกี่ยวกับสัตว์บางชนิดซึ่งก็น่าชื่นชมและเป็นที่น่าสนใจของผู้มาชมสัตว์เช่นกันนอกจากนั้นก็มีกิจกรรมเสริมอื่นๆ ที่น่าสนใจ ได้แก่ การ Recycle โทรศัพท์ที่ไม่ใช้แล้วเพื่อให้ลดการบุกรุกที่อยู่อาศัยของลิงกอริลลาจากการทำเหมืองโคบอลต์ เป็นต้น

ไฮไลท์ของรายการในวันที่สองในเมลเบิร์นอีกอย่างคือ การได้ไปร่วมงาน Sustainability Drinks ที่ Miss Gayle Seddon เตรียมให้พวกเราเข้าไปร่วมเป็นพิเศษ (ไม่เสียค่าเข้าร่วมรับฟัง) ซึ่งจะเริ่มเวลา 18.00 น. เมื่อพวกเรานำของเข้าที่พัก ก็ลงมาที่ล็อบบี้โรงแรมราว 17.30 น. ก็พบกับ Miss Gayle Seddon ที่มารอรับและนำเราเดินไปเข้าที่งาน

เราไปถึงงานประมาณ 18.30 น. มีคนร่วมงานราว 100 คน ค่อนข้างแออัดในบริเวณห้องเล็กๆ เป็นการจัดงานเพื่อการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยคนทุกสาขาอาชีพทั้งนักวิชาการวิศวกรพ่อค้าช่างบริษัทก่อสร้าง ฯลฯ นับว่าหลากหลายอาชีพงานอย่างนี้จัดขึ้นเป็นประจำเป็นเวทีที่สังสรรค์ของคนเมืองคุยกันไปสู้อาชีพเดียวกันคือ การทำให้เมืองยั่งยืน (Sustainability) จึงทำให้น่าสนใจสำหรับรูปแบบในการจัดและสาระในการจัดซึ่งรูปแบบการจัดเป็นการนัดสังสรรค์ของคนหลากหลายอาชีพต่างคนต่างมาพบกันมาซื้อเครื่องดื่มกันเองเดินไปตกทายสนทนาทำความรู้จักกันและมีคนขึ้นพูดเกี่ยวกับการอยู่ในเมืองและอาชีพที่ต้องทำให้ยั่งยืนส่วนเรื่องของการดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนที่ทุกคนต้องเข้ามารู้และเกี่ยวข้องโดยตรงไม่ว่าจะมีอาชีพใด

“ทุกคนมีเป้าหมายคือความยั่งยืน (Sustainability) เดียวกัน”

งานเลิกราว 21.00 น. จึงเดินกลับเข้าที่พักแต่บางคนอาจจะยังคงหลับตาไม่ลง สลับแสงสีผู้คนและบรรยากาศของเมืองยามค่ำคืนก็คงไปทอกรตรึงกันต่อ

การประชุมวิชาการ People and the Planet 2013

การเดินทางเมลเบิร์นคราวนี้เราไม่ทราบด้วยซ้ำไปว่ามีการประชุมวิชาการที่ RMIT ระหว่างวันที่ 2-4 กรกฎาคม 2556 แรกทีเดียวนั้นกำหนดจะเดินทางในช่วงปลายเดือนพฤษภาคมแต่ Miss Gayle Seddon และ Professor Dr. John Fien บอกว่าไม่สะดวกควรเป็นในช่วงปลายมิถุนายนจะดีกว่าเราก็เลื่อนเป็นปลายมิถุนายน แต่เนื่องจากการตอบรับการเดินทางของเรากับคนทำทัวร์สง่าทำให้ไม่มีตัวเครื่องบินในช่วงนั้นในที่สุดก็ไปลงตัวกันระหว่างวันที่ 1-7 กรกฎาคม 2556 ก็กลายเป็นว่าโชคดีเป็นช่วงของการจัดประชุมวิชาการที่ RMIT แต่ก็กลายเป็นโชคร้ายเหมือนกันที่ทำให้เราไม่ได้พบ Professor Dr. John Fien เพราะเป็นช่วงที่ท่านไม่อยู่ที่นั่นพอดี แต่อย่างไรก็ตามท่านก็อนุเคราะห์เราทำหนังสือเชิญเราเข้าร่วมประชุมโดยไม่เสียค่าลงทะเบียนเข้างานและเป็นหนังสือทำให้เราได้วิชาเข้าออสเตรเลียได้

การประชุมวิชาการ People and The Planet 2013 เริ่มในวันที่เราเดินทางจากกรุงเทพฯเมลเบิร์นคือ 2 กรกฎาคม 2556 พิธีเปิดงานมีขึ้นในตอนเช้า 09.00-10.30 น. มีการกล่าวต้อนรับและบรรยายทางวิชาการแนะนำเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่จะจัดประชุมและความล้มเหลวในอดีตที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและภัยพิบัติพอลถึงเวลา 11.00-12.30 น. ก็เป็นการบรรยายทางวิชาการ 13.30-15.00 น. และ 15.30-16.30 น. เป็นการบรรยายทางวิชาการพร้อมกันในหลายเรื่องหลายข้อสาระสำคัญในวันแรกประกอบด้วย

เวลา 11.30-12.30 น.

1. Parallel Session 1A–Challenges for African and Asian Cities
2. Parallel Session 1A–Migration, Design and Community
3. Parallel Session 1A–Imagining Nature and Culture
4. Parallel Session 1A–Melbourne: Ensuring a Livable City Under a

Changing Climate

เวลา 13.30-15.00 น.

1. Parallel Session 1B–Climate Change and communication
2. Parallel Session 1B–The Politics of Language and Discourse
3. Parallel Session 1B–Sustainability Challenges
4. Parallel Session 1B–Culture and Society Nexus
5. Parallel Session 1B–Financial Capability and indigenous

Australia/Indigenous Research Methodologies Panel

เวลา 15.30–16.30 น.

1. Parallel Session 1C–Sustainability Tools
2. Parallel Session 1C–Climate Change Adaptation: Challenges for

Developing Countries

3. Parallel Session 1C–Education, Culture and Sustainability

เวลา 16.30–18.00 น.

1. Plenary Session 1B–Responding to Global Environmental
2. Special Event–Vice Chancellor’s Cocktail Party

วันที่ 3 กรกฎาคม 2556 วันที่สองของการประชุมเริ่มตั้งแต่เวลา 09.00-20.00

น. มีสาระในการประชุมดังนี้

เวลา 09.00–10.30 น.

1. Plenary Session 2A–Transforming Relations of Iniquity

เวลา 11.00-12.30 น.

1. Parallel Session 2A–Urban Sustainability Assessment
2. Parallel Session 2A–Modeling and Monitoring Disaster Response
3. Parallel Session 2A–Social Sustainability
4. Parallel Session 2A–Community Development in Timor-Leste

เวลา 13.30-15.30 น.

1. Parallel Session 2B–City Community and Wellbeing: A Panel
2. Parallel Session 2B–Cultural Heritage and Sustainability

3. Parallel Session 2B–Global Ecology and Art
4. Parallel Session 2B–Cultural Issues in Sustainability
5. Parallel Session 2B–Systems Approaches to Cities: Intelligent SecureCities, ASpatially Informed Approachand Seamless Transport Services
6. Parallel Session 2B–Chal-lenges for UrbanPolicy
เวลา 15.30–16.30 น.
 1. Parallel Session 2C–Urban Infrastructure Challenges
 2. Parallel Session 2C–Change and Community
 3. Parallel Session 2C–Urban Engagement in Developing Countries: South Africaand Bangladesh
 4. Parallel Session 2C–Ensuring/Insuring Against Vulnerability and Insecurity
 5. Parallel Session 2C–The Relationship of the Artsto Cultural Sustainability
เวลา 16.30–18.00 น.
 1. Plenary Session 2B-Respon-ding to Urban Crises
เวลา 18.00-20.00 น.
 1. Special Event–Free Public Screening–Examined Life: Philo-sophyisin Streets

วันที่ 4 กรกฎาคม 2556 (วันที่สามของการประชุม) เริ่มตั้งแต่เวลา 09.00-15.00 น. และพิธีปิดเวลา 15.00-16.30 น. วันนี้เป็นวันที่กลุ่มพวกเราได้เข้าร่วมประชุมทั้งวันจนปิดการประชุมหลังการประชุมได้นัดพบกินข้าวร้านอาหารไทยกับ Miss Gayle Seddon และ ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา เป็นการขอบคุณที่เขาช่วยเหลือพวกเราอย่างดีโดยหลังอาหารไทย ดร.ณัฐวุฒิ ขอเลี้ยงกาแฟพวกเราอีก

วาระการประชุมวิชาการมีดังนี้

เวลา 09.00-10.30 น.

1. Plenary Session 3A-Recon-ciling Relations of Deference
2. Special Session-AURIN Workshop

เวลา 11.00-12.30 น.

1. Parallel Session 3A-Chal-lenges for Urban Planning
2. Parallel Session 3A-Com-munity Sustainability
3. Parallel Session 3A-The Impact of Multinational Corporations on Sustainability
4. Parallel Session 3A-Susta-inability: Subsistence, Food Consumption and Urban Development

เวลา 13.30-15.00 น.

1. Parallel Session 3B-Global Ecology and Ecocriticism
2. Parallel Session 3B-Culture, Sustainability and Cities
3. Parallel Session 3B-Per-spectives on Corporate Social Responsibility

เวลา 15.00-16.30 น.

พิธีปิดการประชุมและการบรรยายพิเศษ Closing Plenary Session

ท่องโลกใต้และเดินทางกลับ

เสร็จภารกิจในช่วงแรกของการเดินทางไปแล้วคือรู้จักกับเมืองเมลเบิร์นและเข้าประชุมทางวิชาการทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการเวลาที่เหลือก่อนการเดินทางกลับก็เป็นการลงไปท่องโลกใต้ปลายสุดของประเทศออสเตรเลียที่นั่นอากาศจะหนาวและมีลมแรงจึงต้องเตรียมเสื้อผ้าให้พร้อมเกาะฟิลลิป (Phillip Island Nature Park) อยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของเมลเบิร์นใช้เวลาเดินทางราว 2 ชั่วโมงประมาณ 9 โมงเช้าหลังทานอาหารแล้วจึงออกเดินทางโดยรถบัสขนาดเล็กที่มารับเราถึงโรงแรม

การเดินทางออกจากตัวเมืองออกไปในชนบทสำหรับในเมืองมีรถมาก แต่ไม่ถึงกับติดจนหยุดนิ่ง และขับรถค่อนข้างเป็นระเบียบเห็นมีรถจอดเสียและอุบัติเหตุ น้อยมาก ตลอดเวลาที่อยู่ในเมลเบิร์นไม่เคยได้ยินเสียงแตรรถเลยสักครั้งเดียวบริเวณ ชนบทที่เรานั่งรถผ่านเป็นทุ่งเลี้ยงวัวบ้าง เลี้ยงแกะบ้างเป็นอาชีพหลักสัตว์ของชาว ออสเตรเลียเขาโดยพวกฟาร์มเหล่านี้จะมีบ้านพักอาศัยต่างๆ กันมองดูไม่เห็นผู้คนเห็น แต่ฝูงวัวฝูงแกะพอเราจอดรถลงไปถ่ายรูปวัวจะเดินออกมารวมอยู่ใกล้เราเป็นฝูงก็ดู เหมือนว่าชีวิตชาวบ้านพวกนั้นจะสงบเรียบร้อยบริเวณชุมชนก่อนข้ามสะพานไปเกาะฟิลลิป มีบ้านพักเป็นชุมชนเล็กๆ ก่อนเข้าสู่เกาะฟิลลิปแวะร้านที่ขายอาหารพื้นเมืองพวก ช็อคโกแลตได้ซื้อช็อคโกแลตติดมือมาฝากเมืองไทย ช่วงกลางวันเราแวะดูชายหาดที่มี พวกแมวน้ำอยู่อาศัย (แต่ช่วงเราไปไม่พบเลย)

การไปดูนกเพนกวินต้องไปถึงบริเวณชายหาดในตอนค่ำ ดังนั้นทัวร์จึงพาพวกเราแวะกินอาหารเย็นที่ร้านอาหารจีนราวห้าโมงเย็น อาหารมื้อนี้คิดว่าพิเศษจริงๆ เพราะเป็นกึ่งลอบสเตอร์ให้คนละตัว รวมทั้งอาหารจีนอื่นๆ สำหรับกึ่งลอบสเตอร์เนื้อแน่นและอร่อยมากเพียงกึ่งอย่างเดียวก็อิ่มแล้ว ยิ่งอาหารจีนอื่นๆ อีกถ้าได้ซีอิ๊วพริกน้ำปลาหนอยก็แก้เลี่ยนไปได้ เสร็จจากอาหารเย็นก็มีค้ำพอดิเวลาย้อนกลับไปดูฝูงนกเพนกวินกลับรังเช้าขายฝั่ง บริเวณที่ไปดูนกเพนกวินเป็นศูนย์อนุรักษ์จัดทำรั้วนกเสริมไว้ให้บนชายฝั่งใกล้กับที่นกจะขึ้นมาจากทะเลในตอนค่ำหลังจากที่ออกไปหากินในทะเลตอนกลางวันบริเวณชายหาดที่นกขึ้นฝั่งเป็นชั้นๆ สำหรับคนมาเฝ้าดูนกคล้ายๆ กับที่นั่งดูฟุตบอล มีไฟส่องสว่างริมฝั่งที่นกจะเดินขึ้นมาจากทะเลจากจุดจอดรถไปยังชายหาดสร้างสะพานไม้ยื่นออกไปเลาะไปตามเส้นทางที่นกจะเดินขึ้นรัง เมื่อคณะเราเข้าไปถึงก็เกือบสองทุ่มมีคนเข้าไปนั่งดูนกกันเต็มแล้วแต่ที่นี้ห้ามใช้กล้องถ่ายภาพเพราะแสงแฟลตจะไปรบกวนนก เราไปนั่งเฝ้าดูอยู่ราว 1 ชั่วโมง ไม่ได้เห็นฝูงนกอย่างที่ตั้งใจไปเห็นเพียงไม่กี่ตัวที่ว่ายเข้าฝั่งมาพร้อมกับคลื่นที่ซัดเข้าหาฝั่ง แต่พอเดินกลับมาตามสะพานไม้ก็เห็นนกเพนกวินฝูงเล็กๆ ราว 5-6 ตัวเดินเกาะกลุ่มตามกันมามองดูน่ารักมาก และเขาไม่ตื่นกลัวกับฝูงคนที่เดินอยู่บนสะพานก็อาจเรียกว่าไม่ผีดหวักกับการเดินทางเสียทีเดียวที่พอได้เห็นเขาอยู่บ้างแต่รวมๆ แล้วการได้ไปพบกับลมทะเลคลื่นความหนาวหาคือหายนะ และโชดหินก็เป็นธรรมชาติของชั่วโลกใต้ที่ประทับใจแล้ว

เป็นอันว่าวันนี้ก็ได้ชมทะเลไปเต็มอิม ก่อนกลับเข้าพักในเมลเบิร์นวันรุ่งขึ้น 6 กรกฎาคม 2556 เป็นวันสุดท้ายของเราที่เมลเบิร์นหลังอาหารเช้ากลุ่มหนึ่งจะเข้าไปเก็บรูปใน RMIT และหาซื้อของฝากสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย แต่ปรากฏว่าเป็นวันหยุดเลยหาซื้ออะไรไม่ได้ บางคนก็ตระเวนดูของที่ต้องการซื้อหามาฝากคนทางเมืองไทย พอได้เวลา 10.30 น. ก็นำกระเป๋าสัมภาระขึ้นรถเตรียมเดินทางเพื่อใช้เวลาที่เหลือให้หมด จุดสำคัญของการเที่ยวชมวันนี้คือ การเข้าชมชุมชนท่าเหมืองทองคำในอดีต แต่จุดแรกที่จะแวะก่อนออกจากเมืองไปแวะร้านของฝากเป็นของชาวจีนมีคนไทยที่ไปเรียนหนังสือเข้ามาทำงานหาเงินเรียนหนังสือที่นี้แล้วของฝากยอดนิยมจะเป็นพวงกุญแจ เสื้อยืด และครีมรกกะที่ขึ้นชื่อในการซื้อหากัน

หลังอาหารกลางวันก็เดินทางออกไปดูการทำเหมืองทองคำที่เมืองบาราลัดเป็นแหล่งขุดทองของคนที่ยอพยพเข้ามาอยู่ในออสเตรเลียยุคก่อน โดยจำลองสภาพหมู่บ้านร้านค้าและผู้คนย้อนยุคไปสู่สมัยต้นทองในอดีตมีการแต่งตัวแต่งร้านค้าและอุปกรณ์

เครื่องใช้ให้เหมือนสมัยอดีตทั้งคนที่เข้าไปดูและภาพคนยุคก่อนเดินปะปนกันไปมา บางคนก็เลือกชมหมู่บ้านโดยการนั่งรถม้าเหมือนกับที่เคยเห็นในหนังคาบอย รราสีโมงกว่าก็ออกจากเหมืองทองคำกลับเข้าไปกินอาหารเย็นร้านอาหารไทยก่อนที่ จะออกไปขึ้นเครื่องการบินไทยกลับบ้านเราโดยเครื่องบินออกเดินทาง 23.30 น. ไป ถึงสนามบินสุวรรณภูมิประมาณ 6 โมงเช้า ต่างคนต่างแยกย้ายกันกลับบ้านเป็นการสิ้นสุดการเดินทางรวม 6 วัน 5 คืน

สาระที่เก็บได้จากการเดินทาง

การเดินทางแต่ละครั้งย่อมได้รสชาติจากการได้มองเห็นได้ยินและได้สัมผัสกับ สายลมแสงแดด ถนนหนทางตึกราม ยานพาหนะ ร้านค้า และผู้คนทั้งในภาพเสียง และความรู้สึกที่อาจเหมือนหรือแตกต่างที่ได้พบเห็นมาแต่ก่อน ซึ่งจะได้เก็บสะสม ไว้ได้บ้างหรือหลงลืมไปบ้างตามแต่จะเป็นที่จริงที่จะเก็บมาได้อีกมิติหนึ่งเกิดจาก การหลอมรวมแปลความสิ่งต่างๆ ออกมาเป็นสาระใหม่ที่ต่างไปจากต้นแบบการเดินทาง ไปเมลเบิร์นประเทศออสเตรเลียครั้งนี้ก็ได้สาระที่เก็บได้มาฝากกันดังนี้

1. **สภาพทั่วไป** แม้เวลาจะต่างกับประเทศไทยเพียง 3 ชั่วโมง แต่ความหนาวเย็น เพียง 10-15 องศาเซลเซียส ก็ทำให้ร่างกายต้องปรับสภาพต่างไปมากการใช้รถใช้ถนน แม้จะขับซิดซายด์ด้วยรถที่มีพวงมาลัยอยู่ข้างขวา แต่ด้วยจำนวนรถที่ไม่มากนักและ ความมีระเบียบวินัยในการจราจร การเคลื่อนตัวของรถบนท้องถนนจึงราบเรียบ เคลื่อนตามกันไปอย่างสม่ำเสมอ อาคารร้านค้าตั้งวางอยู่ในเขตอาคารอย่างสะอาด เป็นระเบียบ ผู้คนเดินข้ามถนนตามจังหวะสัญญาณไฟอย่างรีบเร่ง แต่สงบเงียบอาคาร รุ่ใหม่ออกแบบให้ประหยัดพลังงานและใช้วัสดุที่คงทนและหาได้ในประเทศบน ทางเท้าบางช่วงบางเวลามีคนมายืนเล่นดนตรี (เปิดหมวกขอเงิน) ในขณะที่มีคนเดิน ผ่านไปมาบางวันแม้แดดจะออกแต่ก็ไม่ได้มีผลให้อุณหภูมิสูงขึ้นแต่ประการใด

2. **การได้ขยายเครือข่ายการทำงาน** แม้แต่เพียงได้เข้ามาพบปะ หรือรู้จักกัน ก็เป็นโอกาสซึ่งพาหรือเป็นประโยชน์ซึ่งกันและกันได้อยู่แล้วแต่ทางคณะของเราได้ตั้ง ข้อเสนอไว้ร่วมมือกันสองประการคือ การจัดประชุมวิชาการร่วมกับสมาคมสิ่งแวดล้อม ศึกษาแห่งประเทศไทยปีละครั้งหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพในแต่ละประเทศอีกประการ คือ แต่ละฝ่ายเป็นเจ้าบ้านในการที่บุคลากร และนักศึกษาแต่ละฝ่ายจะเดินทางเข้าไป ทำกิจกรรมใดๆ ในแต่ละประเทศเพื่ออำนวยความสะดวกซึ่งกันและกันก็เป็นสาระที่ ฝากไว้ให้ทาง RMIT พิจารณาต่อ

ในส่วนความสัมพันธ์ในระดับบุคคล สำหรับ Professor Dr.John Fien และ Miss Gayle Seddon นั้น มีความเป็นเพื่อนเป็นกัลยาณมิตรกันอย่างยั่งยืนและสนิทใจ จะเป็นโอกาสที่จะส่งเสริมสนับสนุนกันได้ตามศักยภาพของแต่ละฝ่ายในขณะเดียวกัน ดร.ณัฐวุฒิ พิมพา ชาวไทยที่เป็นอาจารย์ที่ RMIT ที่จะช่วยเป็นกลไกให้เราไว้ร่วมมือกัน ยิ่งขึ้นไปอีกจากการพูดคุยกันก็รู้สึกว่ในอนาคตในระดับบุคคลจะทำงานร่วมกันได้ต่อไป

3. ลมหายใจของสิ่งแวดล้อม ที่จากที่เดินดูผู้คนในเมืองและที่เดินตามริมถนน สภาพบ้านเมืองการใช้รถเดินทางและพฤติกรรมของผู้คนที่เราได้พบเห็นทุกอย่างและทุกๆ คนในเมลเบิร์น “มีลมหายใจเป็นสิ่งแวดล้อม” เช่น การใช้รถสาธารณะประหยัดพลังงานไม่มีการทิ้งขยะบนถนนและที่สาธารณะการมีแผงโซลาร์เซลล์บนหลังคาตึก การพบปะสนทนากันเพื่อสิ่งแวดล้อมตลอดจนการมีขวดน้ำดื่มแก้วน้ำติดตัวไปที่ต่างๆ ซึ่งทุกคนทุกกิจกรรมมุ่งไปสู่ “ความยั่งยืน (Sustainability)” ด้วยกันทั้งนั้นแม้แต่การจัดประชุมวิชาการของ RMIT ก็เป็นเรื่อง Peopleand The Planet การนัดพบสังสรรค์ก็เป็นเรื่อง Sustainability Drinks และเมืองเมลเบิร์นเองก็มีสโลแกนของเมืองว่า GreenCity

4. รูปแบบของการประชุม การประชุมวิชาการของ RMIT ซึ่งดูแล้วเป็นทางการแต่การดำเนินการประชุมดำเนินไปอย่างเรียบง่ายสบายๆ ก็มีการเปิด-ปิดงานที่ไม่ยืดยาวผู้ฟังเดินกันไปห้องโน้นห้องนี้ ส่วนที่ฟังก็สงบและตั้งใจฟัง เวลามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นก็ต่างมีส่วนร่วมกันเต็มที่การนำเสนองานและผู้ควบคุมดำเนินการนำเสนอานก็เป็นไปอย่างง่ายๆ เป็นกันเองกับคนฟังไม่เครียดไม่เกร็งทุกห้องมีคนเข้าฟังคึกคักไม่เงียบเหงา

เฉพาะการประชุมในวันที่ 3 กรกฎาคม 2556 ที่เรียกว่า Sustainability Drinksก็น่าสนใจที่มีคนทุกอาชีพเข้ามาพบปะสนทนากันอย่างเป็นกันเอง แม้การเข้ามาจะต้องจ่ายเงินก็ตามเป็นการพูดโดยคน 1-2 คน ในประเด็นสิ่งแวดล้อมและผู้ฟังร่วมแสดงความคิดเห็นไม่มีการจัดโต๊ะให้นั่งฟังแต่ยืนบ้างนั่งบ้างเดินบ้างจึงดูเป็นกันเองและเรียบง่ายมีการซื้อเครื่องดื่มกันเองและมีอาหารว่างบริการนิดหน่อย

ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ได้จากการเดินทางไปเมลเบิร์นออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ 2-7 กรกฎาคม 2556 ที่ใคร่บันทึกไว้และนำติดมือมาฝากกัน